

Az Isten markából való Ádám és a Dávid házából való József adventje

TARTALOM

AZ ISTEN MARKÁBÓL VALÓ ÁDÁM ÉS A DÁVID HÁZÁBÓL VALÓ JÓZSEF ADVENTJE	1
BEVEZETŐ.....	3
ADÁM ADVENTJE, AVAGY KICSODA ADÁM?	4
A MITIKUS NYELV ÉS A MEGÉRTÉSÉHEZ VALÓ KULCS.....	4
A JÓ ÉS GONOSZ TUDÁSA FÁJA VONZÁSÁBAN	6
Ádám döntései a testet öltés szükségszerűségében	7
Ádám Akédája: „Hagyd a sorsára a (...) te egyetlenegyedet, aki csontodból való csont és testedből való test (1Móz 2:23).....	7
Ádám döntése a Megváltóban való hit hiányában	9
Ádám döntése a megígért Megváltóra tekintő hitben.....	11
JÓZSEF ADVENTJE, AVAGY KICSODA JÓZSEF?	12
AZ ÉLET FÁJA VONZÁSÁBAN.....	14
JÓZSEF DÖNTÉSEI A TESTET ÖLTÉS SZÜKSÉGSZERŰSÉGÉBEN	16
<i>József Akédája: „Elbocsátom az egyetlenemet, akit szeretek, és sorsára hagyom”</i>	<i>18</i>
József döntése a Mária méhében közénk jött Megváltóban való hit hiányában	19
József harca az éjszakai angyallal, avagy az apák is szülnek?.....	22
József döntése a Mária méhében közénk jött Megváltóra tekintő hitben	24
KÖVETKEZTETÉSEK	26
FORRÁSOK ÉS IRODALOM	29
JEGYZETEK:	30

Bevezető

A világegyetem rejtélyeit kutató fizikusoknak mentőövként jött az ikercsillagok felfedezése. Ezek a kettőscsillagok az egymáshoz való közeli elhelyezkedésük miatt rendkívül jó megfigyelőterepet nyújtanak a gravitációs hullámok vizsgálatára. A gravitációs hullám a téridő görbületének hullámszerűen terjedő megváltozása, amelyet már 1915-ben az általános relativitáselmélet vizionált. A gravitációs hullámok erős gravitációjú, nagy sűrűségű tartományokból erednek. A nagy energiasűrűségük miatt ezekben a tartományokban lejátszódó jelenségek erősen befolyásolják az egész világmindenség fejlődésének a megértését. Példának okáért ezekben a sűrű anyagú neutroncsillagokban a folyamatok másodpercek vagy éppen ezredmásodpercek alatt történnek. Az univerzum pulzusára állított műszereink évtizedek óta már a legkülönbözőbb hullámhossz-tartományokat is észlelik: a molekulák és az atomok viszont a gyenge gravitációjú, kis sebességű tartományokban sugározzák ki az elektromágneses információt, ehhez pedig új műszerekre van szükség, úgy nevezett gravitációs obszervatóriumokra. A hatalmas megfigyelő állomásoktól azt remélik, hogy a gravitációs hullámok minden eddiginél érzékenyebb megfigyelőmódszerével új ablakot fog nyitni az világegyetem fejlődésének titkára.¹ Mert például két egymás körül keringő fekete lyuk, vagy ikercsillag gravitációs hullámokat hoz létre, amelyek viszont csak akkor detektálhatunk és vizsgálhatunk, ha van erre a célra felépített berendezésünk. Az iker vagy a kettőscsillagok tehát az univerzumnak egy olyan jelensége, amikor egymás szomszédságában egymás körül keringő csillagokról, vagy fekete lyukról beszélünk. A hagyományos elképzelés szerint a kettőscsillagok, egyszerre születtek. Egy új megfigyelés alapján azonban elképzelhető, hogy ez az elmélet nem fedi minden esetben a valóságot: amerikai kutatók olyan kettőscsillagot találtak, amelyben a páros egyik tagja közel 500 ezer évvel később született, mint társa.

Milyen célt szolgál ez a gondolatébresztő és egyben gondolatokat új perspektívát nyitó csillagászati bevezetés? Egyszerűen csak azt, hogy látszólag két egymástól független történetet és eseményt ikercsillag jelenséggént vegyünk teológiai vizsgálatunk alá. Esetünkben egészen konkrétan egymástól legalább négy évezredes távolságban lévő ikercsillag jelenséggént vizsgálható eseményről van szó, amit már maga Pál apostol is összekapcsolt a Krisztuseseménnyel. Ez a két esemény a bűneset (*elolvasandó a Genézis 2-3*), és a vele ellentétpárban álló iker esemény: karácsony. Az elsónél az ember a bűnt, az átkot és a halált hozta be a világba. Karácsony, melynek lényege a testet öltés, az, amikor Isten hozta be a világba (*elolvasandó a Máté 1*) az ő elsőszülöttét (Zsid 1:6), és vele együtt a kegyelmet, bűneink bocsánatát, az Isten igazságát, a halálnak halálát és az örök életet.

Miért szükséges ez a szokatlan összekapcsolás? Hasonló célból, mint az ikercsillagok vizsgálata. Ott olyan fizikai jelenségre keresnek magyarázatot, amit gravitációs hullámnak neveznek, amit csak egy ikercsillag táncának élő közvetítésének megfigyelésével lehet vizsgálni. A bűneset történetében az asszony és a férfi a jó és gonosz tudása fája körüli táncát elemezzük. A szeplőtlen fogantatás történetében pedig a nő és a férfi az emberré válni készülő Krisztus körüli nászát vizsgáljuk.

Az egymástól évezredes távolságokban lévő eseményeket nem csak külön-külön tekinthetjük ikercsillag jelenségnek, hanem a két külön álló egységet egymáshoz viszonyítva is. Meggyőződésem, hogy a vázolt viszonyok és viszonyítások által a teljes Írás kontextusában a Szentlélek nem csak advent és karácsony ünnepeire tár fel a számunkra speciális kijelentéseket, hanem gyakorlati üzenettel ajándékoz meg a mindennapjainkra való tekintettel is. Jelen tanulmány csak az egyik lehetősége, variációja annak, amire a vázolt összefüggésekből rá lehet látni.

Ádám adventje, avagy kicsoda Ádám?

Ádám a föld porából formált első ember, akit Isten valóságos igazságban és szentségben teremtett, azért, hogy az őt megteremtő Istenét megismerje, szívből szeresse, és örök üdvösségben mindenkor vele éljen boldog közösségben. Pál szerint Ádám érzéki ember, akit érzékeihez alkalmazkodó, az érzékeire rásimuló világ vesz körül, és fordítva,²amihez az érzékei által rögzítve van. Ez azt jelenti, hogy az érzékei által ebből a rögzültségből nem képes kitörni, ha pedig ez mégis megtörténik, akkor nem az érzékei által történik meg.

Isten Ádám csontjából és húsból formált hozzá illő, őt egyfajta különös ellentétben kiegészítő asszonyembert. Az egy testté lett emberpárt az Éden kertjébe helyezte. Egyetlen dolgot tiltott meg nekik, azt, hogy organikus életközösségbe kerüljenek a jó és gonosz tudása fájával, mert amely napon ez megtörténik, meghalnak. Nem tudjuk és nem is értjük az első ember engedetlenségének és Isten elleni lázadásának okát, melynek eredménye az lett, hogy a kígyó erőszakosan csábító unszolására ettek a tiltott fa gyümölcséből. Ez teljes állapotváltozást jelentett, átmentek az életből a halálba.

Az Úr Isten már az Édenben megígérte az asszony magja által való Mag/Fiú eljövételét, aki úgy veszi el a halál ártó hatalmát, és viszi vissza az embert az életbe, hogy testet öltve jön be a világba, hogy a kígyó fejére taposson. Amikor elhangzott az Üdvözítő eljövételének ígérete, az ember helyileg, földrajzilag ugyan még az Édenen belül volt, de önmagában már az Istentől való elszakított, azaz bűnbeesett állapotban. Hogy került a valóságos igazságban és szentségben jónak megteremtett ember ebbe az Istent meglátni és felismerni képtelen megrontott állapotba? A kérdésre adott választ a Krisztus Lelke a prófétai látás⁴által a mitikus keretbe helyezett bűneset történetével hozza közel hozzánk. A mitikus nyelv képei, metaforái, szimbólumai valós, objektív és mozdíthatatlan tartalmakat jelölnek, melyeknek megvannak úgy a mennyei, mint a földi elemei. A mitikus világlátás a huszonegyedik századi ember számára teljesen idegen és érthetetlen. Áldott az Isten, hogy a prófétái által gondoskodott ennek a távoli évezredek homályába eltemetett képi nyelvnek a megfejtéséről, kibontásáról, a kezdeti világlátás mitikus kódjainak a dekódolásáról!

A mitikus nyelv és a megértéséhez való kulcs

Ezékiel is nyomozott a mitikus nyelv megértése felől.³ Ő metaforát metaforával nyit meg. A próféta, amikor ezt teszi, az Úr szavával a Krisztus Lelke⁴ által szólt, amely a prófétaság lelke és a Jézus bizonyágtétele.⁵ A Szentlélek az Éden, az Isten kertjének⁶ egyik hatalmas cédrusának nevezi Assúr, azaz Asszíriát. Látja és láttatja azt is, hogy az Édenkert fái fölött a *nemzetek Ura*⁷ uralkodott öröktől fogva és mindörökké, tehát most is, aki a Szentírás kijelentésének egészében egyértelmű, hogy Krisztussal lesz azonos. Kálvin azt mondja, „(...) hogy a világ megteremtésétől fogva Krisztus minden elválasztott elé oda állítatott, hogy rá tekintsenek, és bizalmukat belé helyezték (...)”⁸

A tanulmányból kiderül, hogy Kálvinnak ez a megállapítása Ádám minden döntésével kapcsolatosan is érvényes.

A jó és gonosz tudása fája vonzásában

A felbonthatatlan írás szerint az Éden nem magától lett, hanem azt a kertet, napkelet felől személyesen az Úr Isten ültette, az általa formált első ember (1Móz 2:8) otthonának. A kert fái se maguktól lettek, hanem az Úr Isten nevelt a földből mindenféle fát, tekintetre kedvest és eledelre jót, a kert közepén pedig az élet fáját, és a jó és gonosz tudásának fáját (1Móz 2:9). A Krisztus Lelke azt is elmondja, hogy az Isten kertjében felnövő Asszíria nem magától, hanem az Úr Isten által nőtt a kert minden fája fölé, így az élet fája fölé is. Nem csak méreteiben érti ezt a növekedést, hanem a szépségében (Ez 31:8) is, ami azt jelenti, hogy az Éden közepén álló élet fája szépségét⁹ is felülmúlta, eltakarta, beárnyékolta az Asszíria nevezetű cédrus, mert ennek a fának a teteje a felhőkig ért.¹⁰

A bűneset története hasonló vonzásról és eltakarásról számol be. Az írás ott arról tanúskodik, hogy az asszony egyszeriben már nem látta halálosnak azt a fát, amelyet Isten előtte halált hozónak nevezett, hanem azt látta, hogy az a fa jó eledelre, a szemnek is kedves, sőt az a fa a bölcsességért kívánatos is. Itt egy fájdalmas fokozás áll, ami egészen egyszerűen azt jelenti, hogy a jó és gonosz tudása fája jobb, szebb, bölcsőbb, kívánatosabb, vonzóbb a kert bármely fájánál, az élet fájánál is. Milyen lett vele szemben az Élet Fája, ha a kert közepén a felhőkig felnövő cédrus minden vizet¹¹ elszívott, annyira, hogy száraz földdé tette az élet fája körüli helyet? Az élet fája a csábítás órájában olyan lett az Éva szemében, amilyennek azt már Ézsaiás is látta, ki szerint az a fa alaktalanul és ékesség nélkül nőtt fel az Atya Isten előtt, mint a szárazföldben sínylődő gyökérből kihajtó vesszőszál.¹² Utált és az emberek által azonnal megvetett¹³ lett, olyanná vált, hogy amikor ránéztek, azonnal el is fordították a tekintetüket, mert annyira nem volt kívánatos az ábrázata.¹⁴ Ezért szakasztott oly könnyedén és evett annak a másik fának a gyümölcséből az asszonyember.

Mihez hasonlítható az asszony szemszögéből átélt csábítás órája? A sötétség idejéhez,¹⁵ amiről tudjuk, hogy nagypénteken tetőzött. Nagypéntek borzalma az volt, hogy a názáreti Jézus nem látszott igaznak, legkevésbé Isten Fiának és az örök élet Fejedelmének, de Barabás,¹⁶ a forradalmár és terrorista életre méltó hazafinak találtatott. Ézsaiás is pontosan ezt kérdezi döbbenetben, hogy ki hitte el tanításunkat, hogy az ember Fia Jézus az igazi és nem a patriótának látszó tolvaj? Ki hitte el, hogyha arról a napról az meg van írva, hogy mindnyájan elszéledtek (Máté 26:31)? Csak az asszonyok sírtak kitartóan a kereszttövénben, csak ők sírtak a sírkertben, amikor nem találták a Krisztus testét. Ők voltak azok, akiket a nagy szemfényvesztő még egyszer nem csaphatott be, mert az őt leleplező igazság töre elsőnek az ő anyai szívüket járta át.¹⁷ Édesanyákként ők kerültek a legközelebb a testet öltés valóságához. Ő, aki előtt az angyalok a Sátán kivételével mind leborultak, az asszonyban lett kisebb az angyaloknál. Csak a felfuvalkodott angyal maradt állva, hogy minden angyalnál nagyobb legyen, így buktatta ki *mennyei polgárságából*¹⁸ az ember Fiává lett egyszerűen az arányosság és fényesség angyalát.

Ádám döntései a testet öltés szükségszerűségében

Kálvin azt mondja, „hogy a Közbenjáró elküldésének ígéretéből egyetlen korban sem maradt el a vér említése (...). A vér kiontása ugyanis a kiengesztelésnek a jelképe (Zsid 9, 22). Ha nem azért jött volna, hogy Isten és emberek között kiengesztelést szerezzen, akkor semmivé lenne a papi tiszte, mivel a pap közvetítőül van rendelve Isten és emberek között (Zsid 5, 1).

Egyszóval az egyetlen ok a Szentírásban arra, hogy miért akarta Isten Fia a mi testünket magára venni, és hogy miért fogadta el ezt a parancsot Atyjától az, hogy áldozat legyen, mellyel kiengeszteli az Atyát irántunk.”¹⁹Éva engedetlenségével Ádám számára egy addig ismeretlen helyzet állt be, amelyben elviekben választhatta volna azt, hogy nem vállal semmilyen közösséget elcsábult feleségével, hanem minden részvétet nélkülözve a sorsára hagyja. Nem ez történt, hanem hagyta magát rászédetni a felesége által. Ádámban ez az elámított és ámítóra lett feleség által történt meg. Abban a pillanatban az a szemléletváltozás is végbement, amelyet az ige úgy tár elénk, hogy megnyilatkoztak a szemeik és mezítelennek látták magukat, szégyenükben pedig ki-ki eltakarta a saját testét (1Móz 3:7). Alkonyatkor pedig, amikor az Úr meglátogatta őket szava hallatán rettegés és félelem fogta el őket és elrejtőztek (1Móz. 3:8-10), majd elkezdtek össze-vissza hazudozni (1Móz 3:10-13).

Tény, hogy a gonosz és pusztító változás egyszerre történt meg bennük, akkor, amikor Ádám is evett, csak akkor nyilatkoztak meg a szemeik, csak akkor észlelték mezítelenségüket, csak attól fogva kezdtek rettegni és rejtőzni Isten és egymás elől. Egy szempillantás alatt idegenekké váltak úgy egymás, mint saját maguk számára is, annyira, hogy ebben a megváltozott állapotban újra kellett kezdeniük az ismerkedést. Amíg Ádám nem evett a tiltott fa gyümölcséből, mindezek a változások nem történtek meg. Ebből azt a következtetés vonhatjuk le, hogy Ádám másodszorra kerül egy addig soha nem ismert új helyzetbe. De milyen volt Ádámnak közvetlenül az evés előtti helyzete, amikor a felesége csábította? Az asszony általi kísértésnek ezt az állapotát csakis az Ádám szempontjából egy olyan állapotként ragadhatjuk meg, amikor hiányzott belőle a Megváltóban való hit és a halottakat feltámasztó irgalmas Istenbe vetett bizalom.

Ádám Akédája: „Hagyd a sorsára a (...) te egyetlenegyedet, aki csontodból való csont és testedből való test (1Móz 2:23).

Akéda, megköztözöttséget jelent. Akéda szituációról beszélünk, amikor az ember olyan döntési helyzetbe kerül, amikor az ő állapotának perspektívájából minden döntése a rossz színskálájának széles tartományán fog elhelyezkedni. Amikor azt mondom, hogy minden döntés, beleértendő az Isten ígéjének engedelmeskedő döntés is! Ilyen volt Ádám Akéda szituációja az ő személyes bűnbe esése előtt. Volt egy időtartam az életében, amikor ő még nem, de a felesége már evett a halált hozó fa gyümölcséből. Az engedelmisség ígéje azt mondta, hogy amely napon eszel abból, meghalsz. A

felbonthatatlan ige törvénye értelmében az asszonyra az engedelmisség igéjének való ellenszegülés következményei vonatkoztak, ami egészen konkrétan azt jelenti, hogy Éva az életből átment a halál állapotába (Ján 5:24). Ádámnak Istennel, Évával és önmagával való viszonyát a bűnbeesése előtti Akéda állapotnak nevezem. Bármit dönt Ádám, az ő szemszögéből nézve az eredmény a rossz és rosszabb tartományába kerül. Ha az engedelmisséget választja önmagában szorongva rosszként éli meg a következményt, mert az életben maradással elszakad Évától, az egyetlentől, akit szeret, és ezt az érzéseiben úgy éli meg, hogy a bajban a sorsára hagyta azt, akivel egy test. Ebben az esetben az érzéseiben elítéli önmagát, hogy sorsára hagyta azt, akit szeret. Másfelől viszont vádolja a lelkiismerete, hogy az Istennek való engedelmisség egyáltalán nem édeni élmény, hanem valami tőle egészen idegen szorongás,²⁰ mert az Istennek ilyen áron való engedelmisség automatikusan nem ad nyugalmat.

Ha viszont az érzései szerint nem hagyja a sorsára Évát, hanem engedetlen lesz és vele tart, ez a rossz, amint kiderült, hogy a rosszabb rossz, ami az Isten ítéletét és haragját vonja maga után, és ebben sem talál nyugalmat. Ebben az esetben Ádám az érzéseiben automatikusan nyugalmat kap, felmentve érzi magát, mondanom sem kell, hogy önmaga által, hogy szolidáris volt azzal, akit szeret, de lelkiismerete súlyosan vádolja, hogy engedetlennek bizonyult az Istennel szemben.

Mindebből egy szükségszerű következtetést vonhatunk le. Ameddig nincs, aki nyugalmat adjon Ádámnak könnyű igával és gyönyörűségei teherrel (Máté 11:29-30) együtt, Ádám nem tudja az engedelmisségből származó rosszat elhordozni, vagy inkább nem akarja azt teherként magára venni. Ebből pedig az következik, hogy Ádámnak már a bűnbeesése előtt, az asszony után való csábulása előtt szüksége volt Megváltóra! A kérdés már csak az, hogy miért nem várta meg? Miért nem várt az alkonyat hűvös órájáig, amikor így is úgy is eljött a számon kérés ideje? Miért nem volt képes bizalmat előlegezni Istennek? Mi az a bűnbe esése előtti gonoszság, ami megakadályozta őt ebben? Nem tudok más megragadható feleletet, mint azt, hogy a bűnt megbocsátó Isten ismeretének hiánya, aki feltámassza a halottakat, és annak a bizalomnak a hiánya, amivel megragadható lenne a nyugalmat adó Isten. Ez a bizalom viszont, különös kohóban készül el.

Az ember, annyira ember, hogy nem tudja elképzelni a létét embertársa nélkül. Csupán a saját igazságához és szentségéhez kötött Isten számára teljesen élet idegen, nem tudja Őt választani, ha önmaga, embertársa és közte kell, hogy döntsön. Isten bölcsessége jól ki tudja számolni, hogy ember, embert választ! Nem hagyott az Isten magának más választást, mint azt, hogy Ő is embert válasszon! Ezért ígéri meg már a paradicsomban, hogy az asszony magvából választ embert az ember örök vigasztalójának. Nem vitás, hogy ezek után Ádám különös örömmel ismeri meg Évát, akihez Isten ilyen csodálatos ígéretet kapcsolt. Ez az öröm volt Ádám adventjének lényege.

A bűn eset előtt az ember nagy kihívása az volt, hogy feltételek nélkül szeresse az Istent, és láttuk,

hogyan bukott el. A bűneset után az ember nagy küzdelme, hogy feltétel nélkül szeresse embertársát. Nem véletlen, hogy a második bűneset (1Mózes 4) történet a Káin és Ábel története. Ott azt mutatja meg a Szentlélek, hogyan kísért az Istent gyűlölő embergyilkos, amikor azt akarja elérni, hogy ne szeresd a te testvéredet. A második bűneset summája az, hogy Káin az Isten szeretete miatt ölte meg Ábelt. Különös Isten szeretete volt Káinnak! Nem tűrte meg, hogy létezzen az övénél jobb és igazabb Isten iránti szeretet! Ezért a tökéletes Istenszeretetért öldökléstől lihegve mindent képes volt elkövetni. Ő volt az első holocaust szakértő!

Erre a két bűneset történetre vonatkozik a nagyparancsolat (Máté 22: 37-40). A bűneset előtt a kísértő azt a kártyáját játszotta ki az ember ellen, hogy bebizonyítsa, nem tudja szeretni az Istent, mert túl messze áll tőle, csak önmagát és a társát szereti. A bűneset után azt bizonyítja minden percben, hogy nem tudod szeretni embertársadat, sokkal inkább isteninek képzelt ideáljaidat, eszméidet szereted. A bűneset előtt az ember Istennel való közössége megszakítását célozta meg és vette fokozott ostroma alá. A bűneset után főleg az ember embertársával való közösségét ostromolja szüntelen. Ez a magyarázata annak, hogy a törvény szíve pontosan ez a két parancsolat: Szeresd Istent és szeresd felebarátodat!²¹ Mindkettőhöz a Megváltó jelenlétére van szükségünk! Hogy szeretni tudjuk Istent, az emberré lett Megváltóra nézünk, hogy pedig szeretni tudjuk a testvérünket, az Istennel azonos Megváltóra van szükségünk. A Szentlélek vezet és irányít, hogy mikor melyikből kell többet kérnünk Atyánktól.

Ádám döntése a Megváltóban való hit hiányában

A Megváltóban való hit Ádám számára ismeretlen volt. E bizalom hiánya miatt Ádám asszonyára hallgató beavatkozása csupán csak hiábavaló rokonszenvvé alacsonyodott cselekedet volt. Feltehetjük a kérdést, hogy Ádám lehetett volna igaz közbenjáró a Megváltóban, Szabadítóban való hit nélkül, és ha igen, akkor milyen feltételek között?

Egyedül Isten lehet Szabadító! Csakis az övé az élet és halál feletti döntés joga, ezt senki nem veheti el tőle, még a Sátán sem, aki hatalmat bitorol a halál felett (Zsid 2:14). Ezt minden bizonnal Ádám is jól tudta, de ezzel kapcsolatos tapasztalatai még nem voltak.

A közbenjáró Isten elé viszi azt a személyt vagy körülményt, aki és ami miatt éppen a szívében szorong, mindaddig, amíg az Isten állásfoglalását a személy/önmaga iránt meg nem érti. A közbenjáró az, aki odaáll az illető személy helyére, akiért Istennél éppen közbenjár. Ebben soha nem foglalhatja el az Isten helyét! A közbenjárásnak nem az a célja, hogy a lelkeket megnyugtassa, vagy éppenséggel megszabadítsa, hanem hogy általa jusson át az Istennel való élő közösségbe úgy ő, mint az is, akiért éppen közbenjár.

Amikor közbenjárunk, akkor a bizalom hitével az Isten legrejtettebb személyébe hatolunk, amit másként nem láthatunk. A felesége által csábított Ádám ezt a közbenjárást még megtehetné volna, hogy

behatolva az Isten legrejtettebb személyébe és ez által Isten olyat hozzon elő és tárjon fel rejtett önmagából az ő lelkében, amit másként nem teremthetne meg benne, csak a közbenjárás által. Ádám azonban nem adott lehetőséget Istennek arra, hogy megmutassa abban a konkrét helyzetben azt, hogy Ő szabadító! Nem tudott bizalmat előlegezni a halottakat feltámasztó Istennek és ebben az állapotában nem tartott lépést mindazzal, amit Isten az ő valóságáról mondott neki, pedig Isten királyi uralmának munkása²²volt ő is. Ő túl sokat tudott, többet, mint amennyit Isten a kísértés helyzetében való döntése pillanatáig mért ki neki. Tudta, hogy Isten tartja a szavát, de azt is, hogy Éva evett a fáról és nem haldoklik. Ez azonban abban a konkrét helyzetben az Istennek megelőlegezett bizalmat és az Úrnak erre a bizalomra adott feleletét még soha nem tapasztaló tudás volt. „Minden bűnnek a legmélyebb alapja, hogy valamit jobban akarok tudni, mint Isten. Ő ugyan megmondta, hogy mit kell tennem, de (...), és akkor jön a magyarázkodás.”²³ Egyszerűbben, Ádám nem hitt a halottakat feltámasztó Istenben, ezt a bizalmat ő nem előlegezte meg Istennek. Ennél csak az a kétségbe ejtőbb, hogy annál inkább előlegezett bizalmat az élőnek látott feleségének és az őt megcsaló kísértőnek. Őt ebből a látásból eredő tudni vélt tudása akadályozta meg, hogy képes legyen közbenjárni. Látni, tudni és ismerni vélte a gyümölcsből evett Éva állapotát, amely egyszerre volt lesújtó és hamis reménységkeltő. Annyira lesújtó volt, hogy Ádám nem volt képes áthatolni rajta az Isten megmérhetetlen szeretetének valóságába, és annyira hazug reménységkeltő, hogy inkább hitt a szemének, mint az Isten igéjének.

Ádám a teremtésben kapott állapotában és Teremtőjétől elrendelt őrhelyén²⁴ akkor állt volna szilárdan, ha minden ismeretlenre, addig még meg nem tapasztalt dologra és élethelyzetre vonatkozólag végérvényesen kapcsolatban maradt volna Istennel. Ő viszont azt a szélsőséges cselekvést választotta, hogy enged asszonya kínálásának és ő is eszik annak a fának a gyümölcséből. Mondanom se kell, hogy ő ezzel azonnal kiszakadt az Istennel való közössége kapcsolatából, az engedelmisség állapotából. Feleségével való azonosulása látványosabb volt, mintha az asszony elesése napja hűvös alkonyatának²⁵ órájáig imádságban közbenjárt volna érette, pedig az lett volna az egyetlen tett, a közbenjárás, ami őt nem csalta volna törbe, mert benne teljesen nyitva maradt volna Isten felé, és neki is teljes szabadságot adott volna a cselekvésre.

Amikor elfogadta felesége ajánlatát, azt is gondolhatta, hogy inkább meghal ő is, minthogy Isten bizonyuljon igazságában kegyetlennek és szívtelennek. Amennyiben ha ezt is gondolta, meglopta az Isten szabadságát és ezzel csak azt az egyetlen lehetőséget hagyta meg Istennek, ami a bűnbeesése pillanatával kezdődően a vérrel, könnyel és verítékkal megírt történelem lett. Ezt a kínokba süllyedt világot csak a világ megalapítása óta megöletett Bárány²⁶ tudja kiengesztelni Istennel és egyben újjá is teremteni.

Akkori állapota szerint Ádám nem tudta megtenni, hogy amikor Isten a megérdemelt halállal elvennie tőle szemeinek gyönyörűségét, akkor azzal a magatartással fogadja azt a nagy változást, mint amilyent Ezékieltől követelt meg, aki nem sírhatott, nem jajgathatott, se könnyet nem hullathatott a feleségéért.²⁷ Ádám tehát felelősen döntött arról, hogy őt nem dobja el, nem szakad el tőle, hanem vele tart. Ezt a

ragaszkodást, ezt a feleségével való azonosulást Isten nem vetette a szemére, legfeljebb csak azt, hogy ez a hősiesség látszó ragaszkodása a megcsalatott Évára való hallgatásával (1Móz 3:17), az ő utána való csábulásával történt és nem az Isten előtti közbenjárásában.

Ádám döntése a megígért Megváltóra tekintő hitben

A Krisztus Lelke azt mondja, hogy Ádámnak ezt a bukását Isten ítélethirdetése követte (1Móz 3:17-19). Isten az ítéletében megerősítette a kezdettől fogva hirdetett törvényt: a halál elkerülhetetlen! Szinte hallotta az ember az idő homokórájának dübörgő homokszemeit minden egyes szívdobbanásában. Ádám ezt követően hozta meg az ő reménységbeli adventi döntését! A történet az mondja, hogy ő az ítélethirdetés után, és annak elfogadása után ismerte a feleségét. Ez egy teljesen más megismerés volt, mint a bűneset előtti. A legfőbb ismérve, hogy a bűneset utáni megismerés a bűn kényszere és a megígért Megváltó eljövételének szükségszerű vágyása és várása jegyében történt. Ádám meghozta Éváért, érettünk és az eljövendő Messiásért ezt a döntést.

Krisztus testet öltése után kétezer évvel azért élhetünk adventi várakozásban, azért ünnepeketünk karácsonyt, mert Ádám az emberiség hajnalán a megígért *testet öltés szükségszerűségében*²⁸ már nem dönthetett másként, hanem csak úgy, hogy ha bűnös fiai és lányai is lesznek, de lesznek, és egy nap meglátják Őt, aki a második és az Új Ádám, aki öröktől fogva való váltságával és hatalma szavával újjászüli, sőt újjáteremti őket, vagyis bennünket.

Látta-e Ádám, hogy milyen árat fizet Krisztus ezért a szabadításért? Látta-e, hogyan fog Krisztus érettünk közbenjárni és a kígyó fejére taposni? Látta-e azt a szenvedést, amit engedetlenségével személyesen ő okozott neki? Látta-e azt a szeretetet, amellyel maga az Úr érintette meg őt, amikor rettegett, mert önmaga számára is elveszett és egy félelmetes idegen lett? Azt gondolom, hogy hitben látta a láthatatlant, az eljövendő ember Fiát, a halottakat feltámasztó Istent, az öröktől fogva való jövőt, amelyet mi öröktől fogva beteljesült múltként látunk ma ugyanazon hit által. Remélte, hogy az asszony magva legyőzi a Sátánt és vele együtt a halált, mert látni, hinni és remélni akarta, és velünk is meg akarta láttatni, a *nemzetek*²⁹ dicsőséges és örökké szent Urát, Krisztust.

József adventje, avagy kicsoda József?

Ki volt a Dávid házából való József? József boldog vőlegényként tervezte a jövőjét, amikor egy nap arra kellett rádöbbsennie, hogy mindaz, amit ő elképzelt összetört: a bizalmasa, aki egyben a jegyese volt, elárulta őt, mert terhes, ezáltal ő megszegyenült és nevetségessé vált. Bármit tesz, többé már semmi sem lesz olyan, mint régen volt, mint amilyennek elképzelte. Ebben a roppant tragikus élethelyzetben szólítja meg őt Isten. *József története* sok tekintetben a mi történetünk is! Vannak olyan élethelyzeteink, amikor életünk eseményei teljesen kicsúsznak az ellenőrzésünk alól, amikor egy pillanat alatt úgy tapasztaljuk, hogy minden felfordult, és bárhogya döntünk is az eredmény rossz és a rosszabb fokozatai közti tartományba kerül. Ilyenkor úgy érezzük, csak sodródunk a hirtelen ránk zúdult árral. De mi van akkor, ha Isten maga áll életünk „káosza” mögött? És csak annyit mond nekünk: „*Ne félj! Én vagyok! Bízz bennem!*” Mit teszünk ilyenkor? Bízunk vagy elfordulunk Tőle? Engedelmeskedünk vagy lázadunk ellene? Engedjük tehát, hogy a mi válságainkban a Dávid házából való József történetén keresztül Isten megmutathassa az Ő váltságát, szabadító hatalmát, üdvözítő irgalmát és szeretetét!

Kicsoda tehát ez a Dávid házából való József? Máté kétszer tizennégy nemzetségben sorolja fel József felmenőit Dávidon és Ábrahámon keresztül egészen Ádámig. Fontos a genetikai, rokoni és családi beazonosítás, mert Isten próféciaikat rendelt hozzá, melyek Isten szava és a Szentlélek által történelemmé kellett váljanak. Egy szinte megemészthetetlen paradoxonnal nézünk szembe, amikor Józsefet az Isten szava Dávidhoz és Ádámhoz köti, mint oly atyát, akiben az Isten Dávidnak tett ígérete teljesül be. Beteljesült minden, de hogyan? Közel ezer évvel József előtt Isten azt mondta atyjának Dávid királynak, hogy „mikor pedig a te napjaid betelnek, és elaluszol a te atyáiddal, feltámasztom utánad a te magodat, mely ágyékból származik, és megerősítem az ő (már mint a te magod) királyságát: Az fog házat építeni az én nevemnek, és megerősítem az ő királyságának trónját mindörökké.”³⁰Tudjuk, hogy a történelem miként igazolta Istennek ezt az ígését. Tudjuk, hogy a dávidi dinasztia megszűnt, de a királyság, amire az önmagán túl rámutatott, az nem semmisült meg.

Minek kellett akkor a prófécia beteljesüléséhez József, ha az ígéretek ígérete nem az ő genomja szerint, hanem genetikailag őt megkerülve, a Szentlélek által, az asszony magvából és testéből ölt testet a világban? Egy másik kontextusban ugyanezt a kérdést teszi fel maga Ézsaiás próféta is, amikor így szól: „Uram! Kicsoda hitt a mi beszédünknek?”³¹ „Kínztatott, pedig alázatos volt, és száját nem nyitotta meg, mint bárány, mely mézsárszékra vitetik, és mint juh, mely megnémul az őt nyírók előtt; és száját nem nyitotta meg! A fogságból és ítéletből ragadtatott el, és kortársainál ki gondolt arra, hogy kivágatott az élők földéből, hogy népem bűnéért lőn rajta vereség (Ézsa 53:7-8)!” „Az ő megaláztatásában az ő ítélete elvétetett, az ő nemzetségét pedig kicsoda sorolja el, mert elvétetik a földről az ő élete (ApCsel 8:33).” „Az Ő nemzetségét tehát ki fogja elbeszélni, -

visszhangozza a kérdést Augustinus is, - akár azt, amely időtlen, akár azt, amely (az ádámi vonalon) magtalan? Amazt, amely kezdet nélküli, mert időtlen, emezt, mely példa nélküli, (...) mely sem előtte sem utána elő nem fordult soha. Azt, amelynek nincs vége (mert kezdete sincs), ezt, amelynek ott a kezdete, ahol a vége.”³²

Az élet fája vonzásában

Ézsaiás maga is prófétált az élet fája vonzásáról és ezt mondta: Mert tudtam, hogy te kemény vagy, és vasinakból van nyakad és homlokod érc: Tehát előre megjelentettem néked, mielőtt bekövetkezett, tudtadra adtam, hogy ezt ne mondd: Faragott képem művelte ezeket, bálványom és öntött képem parancsolta ezeket. Hallottad volt, [és most] lásd mindezt; avagy ti nem tesztek-e erről bizonyosságot? Mostantól fogva újakat tudatok veled: titkoltakat, amelyeket nem tudtál; Mostan rendeltettek el és nem régen, és ezelőtt nem hallottál felőlük, hogy ezt ne mondd: Íme, tudtam én azokat. Nem is hallottad, nem is tudtad, füled sem volt nyitva régen, mivel tudtam, hogy nagyon hűtlen vagy, és pártütőnek hívtak anyád méhétől fogva. Nevemért elhalasztom haragomat, és dicséretemért fékezem magamat veled szemben, hogy ki ne vágjalak. Íme, megtisztítotlak, de nem úgy, mint ezüstöt, megpróbáltalak a nyomor kemencéjében. Én magamért, én magamért cselekszem; mert hogyan hagyhatnám, hogy megszenteltelenített legyen a [nevem]?! És dicsőségemet másnak nem adom. Hallgass rám Jákób és Izráel, én elhívtam, én vagyok az első és én az utolsó.”³³ „Halld meg hát, Dávid háza! Hát nem elég embereket bosszantanotok, hogy még az én Istenemet is bosszantjátok? Ezért ad jelt néktek az Úr maga: Íme, a szűz fogan méhében, és szül fiat, s nevezi azt Immánuelnek.”³⁴ „Íme, jó szerencsés lesz szolgám, magasságos, felséges és dicső lesz nagyon. Miképpen eliszonyodtak tőled sokan, oly rút, nem emberi volt ábrázatja, és alakja sem ember fiaie volt: Akképpen ejt ámulatba sok népeket; fölötte a királyok befogják szájukat, mert amit nékik nem beszéltek volt, azt látják, és mit nem hallottak volt, arra figyelnek.”³⁵ Ennek a szónak visszhangja az is, amit Habakuk így mondott: „Nézzetek szét a népek között, vizsgálódjatok és csodálkozással csodálkozzatok, mert oly dolgot cselekszem a ti napjaitokban, mit el sem hinnétek, ha beszélnek!”³⁶ Mária ennek a hihetlenségnek került az ellenállhatatlan vonzásában, amikor azt mondta Istennek, hogy legyen nekem a te beszéded szerint! Mi azonban erről ma semmit nem tudnánk, ha József is nem pördülne meg Máriával az élet fája körüli csodálatos táncban.

Tegyük fel még egyszer a kérdést! Minek kellett akkor a Messiás Jézus eljövételéhez József, ha a próféciák szerint nem az ő genomja, hanem genetikailag őt megkerülve, a Szentlélek által, az asszony magvából és testéből ölt testet Isten Fia a világban? Miért olyan szükséges József személye ha „a végtelen irgalmú Isten - az ő magját, az ő Ádám-tól való minden örökölt örökségét megkerülve - Önmagát tette egyszülött Fia személyében Megváltónkká, amikor meg akart minket váltani (Róma 3: 8)?³⁷ Egészen röviden a válasz az, hogy azért, hogy József a Szentlélek által fogadja fiának és egyben a dávidi dinasztiába is az Isten egyszülöttjét. Ezt csak Máriával együtt tehetete! De erre a következtetésre csak akkor jutunk, amikor már tisztán látjuk Józsefnek a már áldott állapotban lévő

Máriával való viszonyát, mennyei násztáncát.

Közelebb kerül viszont hozzánk a kérdés megválaszolása, ha azt negatívan fogalmazzuk meg. Megtörténhetett volna-e Jézus megszületése, felnövekedése, az izraelita tradícióba való beágyazódása József engedelmissége nélkül? A válasz az, hogy nem! Maga a zsidó hagyomány tette volna lehetetlenné az asszony magvából való Fiú megszületését, ha nincs az a kegyes életű és istenfélő izraelita, aki atyjának Dávidnak adott ígéreték és áldások terhe alatt lett istenfélő, hogy a Szentléleknek ellent nem állva, hanem vele együttműködve táruljon fel általa a prófécia valódi tartalma, az Isten minden idők előtt való bölcsessége, tanácsa, határozata és szent akarata.

József döntései a testet öltés szükségszerűségében

Mielőtt József döntéseit elemeznénk, emlékezzünk vissza, hogy miként viszonyult az ő ösatyja, Ádám a bűn által megváltozott állapotba került feleségéhez. Éva engedetlenségével Ádám számára egy addig ismeretlen helyzet állt be. Abban az új helyzetben, elviekben választhatta volna azt, hogy nem vállal bűnközösséget elcsábult feleségével, hanem minden részvétét felfüggesztve a sorsára hagyja. Mi lett volna, ha megtehetette volna, ha Isten szava szerint hagyja meghalni bűnbeesett asszonyát? Bizalmat előlegezett volna a halottakat feltámasztó Istennek, akit nem ismert? Ezt figyelembe véve igaz lenne-e a következő állítás, hogy amennyiben Ádám hagyja meghalni Évát, nem adott volna esélyt a feleségének, magának és egyetlen közös utóduknak sem, de főleg annak nem, hogy az embernél nagyobb hatalom, a nagy csaló és embergyilkos ördög örökre úgy legyen megbüntetve, hogy az általa elcsábult Éva esélyt kapjon a megbocsátásra? Nem igaz, mert akkor Ádám döntése teljesen másként mozgósította volna az Isten irgalmát, mint ahogy mi ismerhettük azt meg az ő döntése után.

Mi készítette akkor őt arra, hogy ne szolgálta ki asszonyát a sorsának? Ami a személyét illeti csak annyi biztos, hogy a hozzá fűződő ragaszkodó szeretete! De Ádám döntésében nem csak róla és Éváról volt szó, hanem az Isten igazságosságáról is, aminek része a gonosz közrekerítése és megbüntetése. Induljunk ki abból, hogy az, aki teremtett állapotánál fogva a szeretetet kivételével minden tekintetben hatalmasabb volt az embernél, szolgálatával és hatalmával³⁸ visszaélve hazudott, csalt, erőszakot gyakorolt és ölt, amikor az asszonyt a hatalma alá vonta. Minden élők potenciális anyját ölette meg a megtiltott fa gyümölcsével. Milyen ítélet és büntetés jár neki ezért? A hasán járjon és port egyen? Ez alul marad az Isten igazságosságának és kigúnyolja az ősi törvényt, mely kimondja, hogy ölésért ölés, megcsalásért megcsalás, törbecsalásért törbecsalás, látásnak hazudott vakságért vakság és lemeztelenítésért lemeztelenítés a fizetség. Több mint valószínű, hogy a hasadon járj ítélet a Sátán lemeztelenítésével, porba kényszerítésével és az ő leleplezésével kapcsolatos. A kérdés ezek után csak az, hogy mi módon lehet az ördögöt saját törébe (1Tim 3:7; 2Tim 2:26) csalni és leleplezve lemezteleníteni azt, aki hatalmasabb az embernél és képes az igazság angyalává átváltozni?³⁹ A világosság angyalaként a Sátán képes volt az Isten beszédében, vagy mögötte is elrejtőzni. Isten igazsága megkívánja, hogy ne maradjon ott elrejtve, hanem történjen meg a leleplezése, ehhez pedig szükségszerű, hogy az Ige testté legyen.

Láttuk, hogy dicsőséges testben való Ige, az emberi viszonyok szerint pedig a testetlen Ige nem leplezhette le azt, aki képes volt elrejtőzni a dicsőség mögé. A testet öltött Ige viszont tökéletesen leleplezte az ő bomlott személyiségét és örült ördögi arcát. Azt tehát, aki nem tudott megállni az

igazságban, aki hazug és embergyilkosként képes elrejtőzni az Igazság Angyala mögé, ki kell ugrasztani Mögüle, leleplezni és tetteiért felelősségre vonni. Ennek egyetlen lehetséges útja, hogy az Igazság Angyala rövid időre kisebbé téteti magát az angyaloknál.⁴⁰ A gonosz tehát csak a testben és a test által leplezhető le, ott kell tehát felette ítéletet hirdetni. Krisztus testet öltésével meztelenített le az ördög, aki képes angyalok fölé emelni önmagát, de nem képes az Isten egyszülöttje, az ember Fia⁴¹ alázatára. Ádám amennyiben úgy döntött volna, hogy nem hallgat asszonyára és nem azonosul megcsalt feleségével, hanem igaz emberként a sorsára hagyja, lehetetlenné tette volna a gonosz felett való ítékezésnek az általunk most ismert formáját. Az Isten igazsága megkövetelte, hogy ugyan az a természet fizesse meg a halállal végződő bűnt, amely természet azt Ő ellene elkövette. Ezt az igazságosságot az asszony halála nem lett volna képes kiengesztelni. Az asszony ugyan meghal, de az, aki a halál hatalma alá vonta őt, leplezetlenül maradt volna és büntetlenül. Ez az, amit Ádám nem tudott lenyelni, ezen nem tudta magát túltenni, sem elfogadni. Ha tehát a még bűnbe nem esett igaz Ádám enged az Igének és igaz közbenjáró képében lemond feleségéről, bosszújáról, és haragjáról, akkor a következőkről döntött volna:

- Soha ne legyen az ő és az Éva magjából olyan bűnös emberiség, amelyért egyszer az asszony magvából való Üdvözítő el kelljen, hogy jöjjön.
- Nem a bűnbeesett asszony magvából jött volna el a Megváltó, aki a kígyó fejére tapos úgy, hogy ezzel a szabadításával egyben bűnbocsánatot és örök igazságot is szerezzen a férfiak és nők teremtett embernek.
- Harmadszor, nem így lepleztetett volna le a Sátán és nem azon az úton jutott volna megérdemelt sorsára, amiről ma tudunk.
- A halottakat feltámasztó irgalmas Istennek bizalmat előlegezett volna, a bizalom hitével az Isten legrejtettebb személyébe hatolhatott volna és lehetővé tette volna, hogy ez által Isten olyat hozzon elő és tárjon fel rejtett önmagából az ő és asszonya lelkében, amilyen csodálatosnak Istent ő addig nem ismerhette. Sajnos mi sem, mert nem így döntött.

Ádám tehát önmagával zárta el felesége elől a halottakat feltámasztó Isten irgalmas és személyre szóló közbeavatkozását és ezzel mindeneket a bűn és a halál örökösivé tett. Hagyta magát rászédetni a felesége által, hogy együtt váljanak megnyílt szemű vakokká, lemeztelenítettek, félelmeiktől átjárt kiszolgáltatottakká, és idegenekké úgy egymás számára, mint a számukra otthontalanná és ellenségessé vált világnak. Mit gondolt Ádám, amikor így döntött? Talán azt gondolta, hogy igaz emberként nem leplezheti le a gonoszt csak a bűnössé válásával? Mert ez történt, amikor ő is evett abból a gyümölcsből, bűnössé lett, hogy benne és általa éressék tetten a gonosz. Isten az Akéda⁴² döntésének ezt a változatát nem fogadhatta el igazság cselekedeteként, mert Ő kezdettől fogva nem így rendelte el azt, hogy az emberek egykor az angyalok felett⁴³ mondjanak ítéletet. Mint az később az Isten szavából kiderült, ostoba és ítéletre méltó döntés volt, mely felett Isten azt az ítéletet mondta ki,

hogy az én igazságomat téged kikerülve fogom végrehajtani, csakis az asszony magva fog a kígyó fejére taposni, te pedig fáradságos munkád által élsz, míg visszatérsz a porba, ahol porrá leszel! Isten ezzel Ádámnak minden cselekedetét fölfüggesztette; nem tehet semmit az üdvösségért, az ő utódaként én sem!

József Akédája: „Elbocsátom az egyetlenemet,⁴⁴ akit szeretek, és sorsára hagyom”

Különös üzenete lesz Ádám feleségére való hallgatásának, ha az ő Akéda szituációját az Ádáméval és az Ábraháméval hasonlítjuk össze. Isten azt a parancsot adta Ábrahámnak, hogy áldozza fel neki a fiát, Izsákot, az ígéret gyermekét, akit szeret. Isten minden Ábrahámnak tett ígéretét ehhez a fiúhoz kötötte. Ezzel a paranccsal Ábrahám ugyanabban az élethelyzetben volt, mint Ádám, aki a halál állapotába került feleségét kellett volna, hogy elengedje, az egyetlen, akit szeretett. Akéda az a megkötözött állapot, amikor példának okáért Ábrahám az ölés bűne elkövetése árán lehetett volna engedelmes Istennek. Ábrahám az engedelmisséget részesítette előnybe! Ezzel kimondatlanul is azt mondta, hogy inkább ő legyen a fia számára *idegen, bálványimádó*⁴⁵ és elkárhozott gyilkos, mint hogy Isten bizonyuljon hazugnak. Akéda tehát az a megkötözöttség, amikor csak bűn árán lehetséges az engedelmisség. Emlékezzünk vissza Ádámra, aki nem tudott azzal a gondolattal megbékülni, hogy igaz emberként hagyja a szeme előtt a halálba menni a feleségét. Inkább legyen ő is halott, mintsem olyan igaz ember, aki a sorsára hagyja a feleségét. Ha ezt tette volna, egyáltalán nem érezte volna magát igaznak, hiába engedelmeskedett volna. Ameddig ezt az érzett bűnt, hogy hagynia kell asszonyát meghalni nincs, aki megbocsássa, Ádám nem tudja elkövetni az engedelmisségnek ezt a bűnét. Az Ádám megtagadott, és az Ábrahám megakadályozott engedelmissége Megváltóért kiált! Csak a Megváltó ismeretében lesz képes az ember az Istennek való feltétlen engedelmisségre! Ábrahám akkor kapta meg a Megváltó ígéretét, amikor a fiára lesújtó kés már lendületben volt és azt az Úr angyalának kellett megállítania. Ádám is megkapta a Megváltó ígéretét egy csomagban a verejtékkal és a porba való visszatéréssel. Kiderült, hogy könnyebb meghalni, mint Megváltó ismerete nélkül élni. Végül is mi a porrá válás a Megváltó ismeretéhez képest?

József esetében Mária volt úgy mond önhibáján kívül megváltozott,⁴⁶ azaz áldott állapotban. Férfiemberként képzelj magadat a József helyébe! Elődbe áll a jegyesed és azt mondja, hogy *Van egy rossz és egy jó hírem a számodra! Terhes vagyok, de nem te vagy az apja a gyermekemnek! A jó hír azonban az, hogy senki más sem az, mert a gyermek, akit a szívem alatt hordok a Magasságos gyermeke, aki a Szentlélektől van!*” - Ha te lennél József, vajon hogyan fogadtad volna ezt a bejelentést? Mennyire lenne hihető ez a magyarázat egy nem várt terhességre, amely nyílt megszegése a jegyességi-házassági szövetségnek.⁴⁷

Ez a feje tetejére állított világ, megváltozott helyzet elviselhetetlen szorongást keltett Józsefben és olyan bizonytalanságot, aminek hatására éppen az istenfélelme kötelezte őt arra, hogy szerelmes

jegyesét a sorsára hagyja. Ez a József Akédája. Egészen bizonyos, hogy semmit sem hitt el abból, amit Mária elmondott neki, mert világosan kiderül abból, ahogyan gondolkodik. De melyikünk hitt volna egy ilyen „mesének”? Igaz ember lévén, komolyan vette Isten jegyességre és házasságra vonatkozó rendelkezéseit, és népének minden hagyományát. Mózes törvénye lehetőséget adott neki arra, hogy nyilvánosan megszegyenítse, majd halálra köveztesse a hozzá hűtlenné vált lányt. A törvény ugyanis szigorúan eljárta a hűtlenséggel kapcsolatban: *„Ha rajtakapnak valakit, hogy férjes asszonnyal hál, mindkettőjüknek meg kell halniuk: a férfinak is, aki az asszonnyal hált, meg az asszonynak is. Így takarítsd ki a gonoszsgot Izraelből!”* (5Mózes 22,22) - József tehát megtehetette volna azt, hogy a törvény előírását egyszerűen annak betűjéhez kötve követi, alkalmazva azt helyzetére, és senki sem csóválta volna a fejét azért, ha így tett volna.⁴⁸

Ádám Józsefhez hasonlóan, nem a Beszéd betűit követve cselekedett Évával. Miért? Miért nem hagyta meghalni Évát, aki csontjából való csont és húsából való hús volt? Ki segített neki abban a végzetes órában jól dönteni? Józsefnek angyal segített, Ádám egyedül volt, olyan egyedül, mint Jézus a kereszten, és itt hallanunk kellene az Éden kerti kiáltást: „Én Istenem, én Istenem! Miért hagyta el engemet?”⁴⁹ Ádám nem szakadt el az ő testétől, nem tagadta meg Évát, hanem követte őt. Utána ment oda, ahol ő volt, az evés utáni állapotba. Ezt tette az első Ádám, a felesége után ment. A kezdettől fogva hazugnak és ember ölnök nagy hatalma van, csak éppen a ragaszkodó szeretettel nem tud mit kezdeni. El akarta választani Ádámot az ő feleségétől és kudarcot vallott. Az általa oktalannak tartott és megvetett szeretet bölcsőbbnek bizonyult nálánál. A Mindenható és minden irgalmasságnak Atyja, az ember ragaszkodó szeretetében fogta meg a mélységekbe süllyedő Ádám kezét, ahogy ezt később Péterrel tette az Úr a viharzó tengeren.⁵⁰ Ádám számára a ragaszkodó és életet igenlő szeretet volt az egyetlen eszköz, mely lemeztelenítette az ördögöt. Erre az ördög nem képes. Csak a kegyelemben hordozott ember képes arra, hogy ha meghal is, de életet igenlően szeretni ne szűnjön meg. Vitathatatlan, hogy az embernek ez a törekvése tökéletlen, gyarló és nélkülözi az isteni szentséget, de esetlenül, összetörten és felismerhetetlenül is az Isten arca tükröződik benne, mert tartja az a titok, amit Krisztusban mi már kegyelemként ismerhettünk meg.

József döntése a Mária méhében közénk jött Megváltóban való hit hiányában

A kísértő világosság angyala képében Józseffel is próbálkozott, őt is el akarta szakítani jegyesétől, szerelmétől. A törvény igazságának káprázatos köntösét öltötte magára és úgy ment Józsefhez. Jóakaratot színlelt iránta és hízelgett neki. Igaz ember vagy és igazabb leszel, ha az írás betűjét követve kiszolgáltatód szerelmedet. Hogyan? Ha Mária és magzata egy nyilvános megkövezéssel, borzalmas kínhalállal meghal, akkor az igaz József megdicsőül, mert így takarítja ki a gonoszt Izraelből? Hát ez volna az élő Isten Izraelje? Ez volna az igazság ára, vagy ez volna az Isten igazsága? József bizonytalan, de abba biztos, hogy neki ilyen igazság és ilyen módon megtisztított Izrael sem

kell!

József adventi várakozásának és karácsonyának csodája az, hogy nem az történt, amit ilyen esetben a törvény betűje parancsolt! József szembenézett a törvény szent és rettenetes Istenével és olyannak látta meg önmagát, mint aki egy hajadon megköveztetése árán nem akar Izrael megtisztítójává lenni. Amikor ez eldőlt benne, akkor egyszerre élete legfontosabb döntésében találta magát: *mit kezdjen Máriával és születendő gyermekével?* Engedjen annak, amit Mária mond, de akkor az önmaga szemében ő is megszégyenül és nevetséges lesz, mert nem hitt neki. Titokban bocsássam el őt? - kérdezhetette. Akkor az emberek szemében megmaradok „jó embernek”, de önmagammal meghasonlok, mert szeretem Máriát. Melyik a fontosabb, melyik rossz a jobb? József döntött. Nem tudja az életét elképzelni úgy, hogy karon fogva sétál Máriával az utcán, kezében azzal a gyermekkel, akiről tudja, hogy nem az ő ágyékából való! Micsoda szégyen, és egyben mennyire nevetséges, *ezért emberien fog cselekedni*, még akkor is, hogy már tudja, hogy önmagára és Máriára nézve ez milyen következményekkel jár. Ábrahám fiaként,⁵¹ József látszólag Isten igéjének engedelmeskedve hoz emberi döntést, és amikor látszólag emberien dönt, mégis az engedelmesség igéjét választja, amit ha Isten szó nélkül hagyott volna mindenki számára végzetes lett volna.

Kierkegaard szerint az Ábrahám Akéda története a leg ámulatra méltóbb. Ő maga is arra áhítozott, bárcsak ott lehetett volna az út három napján, amikor Ábrahám az előtte lévő bánatban és az oldalán lévő Izsákkal a Mórijára ment. Azt kívánta, bárcsak ott lenne azon az órán, midőn Ábrahám föltekintett, és távolban megpillantja Mórija hegyét...mert nem a képzelőerő kifinomult remegése, hanem a gondolat borzongása okozott gondot számára.⁵² Kierkegaard éppen az Ábrahám Akéda történetén keresztül fogalmazta meg kökeményen a semmivel össze nem téveszthető bibliai hit-bizalom lényegét. Ő azt mondta, hogy a hit nem más, mint ugrás a hatalmas szakadék fölé, és nem tudom, hogy ott mi vár, de megtapasztalom, hogy az Isten szerető kezébe landolok. De, ha ez az elrugaszkodás, a hitnek ez a bátorsága nincs meg, akkor nem beszélhetünk hitről. A hit logikája más, mint az emberi logika. Az emberi logika először Isten jelenlétet, Isten tapasztalatot, segítséget, megoldást kér, akar kapni és birtokolni, ezután majd hiszek - mondja. A hit, a bizalom logikája a Biblia szerint ennek pontosan a fordítottja, először a bizalom, a ráhagyatkozás, Joó Sándor szavaival a hitnek a merészsége, bátorsága, a Kierkegaardi ugrás, és csak utána a segítség megtapasztalása, a bizonyosság.⁵³ Ezzel a hittel engedelmeskedett Ábrahám az Isten legképtelenebb parancsának, és erre a bizalomra tanította meg Isten Mózeset, amikor a tűzből szólt hozzá és elküldte őt Egyiptomba, hogy általa vezesse ki népét a fogságból. A kettejük párbeszédéből egyértelmű lesz, hogy Mózes az emberi logika szerint bizonyosságot akar, de Isten nem enged utána, hanem Ábrahám, Izsák és Jákob hitére hivatkozva küldi el és azt mondja neki, hogy, amikor elmész és engedelmeskedsz, megismered, hogy ki vagyok, ki leszek és ki voltam a te számodra (2Mózes 3: 13-15)

Ádám, amikor hallgat Évára, szintén az emberi logika szerint cselekszi, és Isten igéjével össze nem

egyvezethető döntést hoz, de az ő érette is munkálkodó kegyelem őt megkerülve ugyan, mégis ezt a döntését fordítja minden ember üdvösségére, amikor azt mondja az Ige, hogy az asszony magva tapos a kígyó fejére.

József ezt az első döntését örökölt és a tradícióval átítatott egyéniségéből merítve hozta meg: titkon fogom elbocsátani őt! Bár elméjével felfogta, hogy ha az elbocsátást titokban cselekszi is, akkor is egy életre „*intézi el*” Máriát.⁵⁴ Hiszen kinek kellene egy „*megejtett*” lány, aki elbocsátása pillanatától kezdve egy olyan bélyeggel élt volna, amelyik tulajdonképpen szép lassan felemészttette volna. Mégsem volt ebben tudatos vagy nem tudatos bosszú, csak megtöretés a mérhetetlen csalódottság, kín, fájdalom és szenvedés.

Mi ez az örökölt egyéniség, ami ennyi gyötrelmet okoz, amikor az Istennel harcol? Az egyéniség csak utánpótlás a személyiségnek éppúgy, mint ahogy a testi vágy meghamisítása a szeretetnek. Isten a magáénak szánta az emberi természetet, az egyéniség pedig a sajátjává alázza le azt. Az egyéniség jellemző vonása a függetlenség és az önmaga igenlése. Az egyéniség állandó önérvényesítése minden másnál jobban akadályozza szellemi életünket.⁵⁵ József tehát az írás betűjével azonosult és az ábrahámi hagyományba belesimult egyéniségének szerzett volna érvényt, ha a törvény betűje szerint akár titkon, akár nyilvánosan bocsátja el jegyesét. Az ő szemszögéből karácsony nagy csodája, hogy Isten leleplezi a törvény betűjével ölni akaró ördögöt. Karácsony nagy csodája, hogy nem ez a megparancsolt megkövezés általi megöletés történt meg.

Az önmagát a törvény betűjével is igenlő József egyénisége azért mondta, hogy „Nem tudok hinni Máriának”, mert a törvény betűje és közte maga az autonóm egyéniség áll az igazság útjába. Az egyéniség soha sem tud hinni, a személyiség sem tudja hitre segíteni, esetünkben Mária, aki, az éppen vívódó Józsefhez képest már személyiség volt.

Az egyéniséget Szentlélek Isten roppantja össze, amikor munkálkodni kezd az emberben. Hogyan? Úgy, hogy odaszít egyéniséged szélső peremére, mint Ábrahámot, Izsákot, Jákobot vagy Mózeset, s itt vagy kimondod az igazságot, hogy „Nem akarom”, vagy azt, hogy „megbízom Benned” és alárendeled magad a Szentléleknek, hogy Általa megtört egyéniséged magházából előtörhessen az Ő tőle való személyiséged. Mária a bizalom ugrásával ez utóbbit tette, amikor azt válaszolta Istennek, hogy „legyen nekem a Te beszéded szerint!” Szentlélek Isten mindig erre szorít bennünket. Isten egyé akar tenni téged önmagával, de nem teheti ezt meg addig, amíg nem vagy kész odaadni neki a magadhoz való jogodat (Máté 5:23-24), azt a jogot, hogy önálló, független légy. Csak akkor adsz lehetőséget a valódi, az isteni életnek kibontakozásra, ha függetlenségednél már jobban ragaszkodsz Urad és Istened akaratához, és azt mondod, hogy „mindazáltal ne úgy legyen amint én akarom, hanem amint te (Mt 26: 39).” (Vö. Oswald Chambers 1992, 383).

Karácsony csodája, hogy bár angyali beavatkozással, mégis József és az Írás betűje közé Szentlélek Isten került, kinek munkája által végre hagyta magát meggyőzetni a Mária áldott állapota felől, míg a

napnál világosabb nem lett előtte, hogy ami ő benne fogant, éppen az a Messiás, aki nélkül képtelen jól dönteni. Ő pedig nem embertől, sem nem a gonosztól van, hanem személyesen a jókedvű Istentől, aki mindenkinek szuverén Ura és Istene. Józsefnek ez a legjobb szándéka és Isten ismerete szerinti döntése tehát a titkon munkálkodó kegyelem és a Szentlélek által fordult jóra.

Ha most karácsonyt a bűnesethez, Józsefet pedig Ádámhoz hasonlítjuk, akkor azt látjuk, hogy Ádám is felelősen döntött arról, hogy feleségét nem szolgáltatja ki sorsának, de az, hogy Ádám abban a helyzetben, amikor Évára hallgatott mennyire volt tiszta szándékú, remélhetően csak a minden igazság napján lesz egyértelmű. A József esetében az Ádáméhoz hasonló döntésben már Ábrahám példája ihlette. Az eredmény, hogy ő sem szolgáltatta ki jegyesét a törvényben előírt sorsának. Egyértelmű, hogy ez a rejtetten munkálkodó kegyelemnek volt köszönhető! Elmondhatjuk, hogy nem csak Máriát árnyékolta be a Szentlélek ereje, hanem egy kicsit másként, de ugyanúgy Józsefet is formáló kezei közé vette az Isten. Szívleljük meg az itt feltárt igazságot, hogy még ha az Ábrahám hitével cselekszünk is Szabadítóra van szükségünk, mert ha Isten szó nélkül hagyná a legjobb hitünk tetteit, még azok is végzetesek lennének mindenki számára!

József harca az éjszakai angyallal, avagy az apák is szülnek?

József a lelkében vívódva valójában a Mária és a Fiú életéért küzdött az Isten előtt, közbenjárt érte és leendő gyermekéért. Őt az éjszakai angyallal való tusája, az Isten előtt történő kemény közbenjárása tette Jézus igaz apjává, Mária igaz férjévé és Ádám atyja igazabb utódává. Az Isten családjában nem elég a férfiúi indulatból való nemzés, apává a Szentlélek általi közbenjárás szülése teszi az embert. Isten országában a fiakat az Isten az apák által születi meg és nem csak az édesanyák által. Pál a Galáciabeli gyülekezetnek atyja volt, aki fájdalommal szülte meg gyermekeit.⁵⁶

Ádám is meghozta az ő adventi döntését! A történet az mondja, hogy ő az Isten ítélethirdetése után, és annak elfogadása után ismerte a feleségét. Ez egy teljesen más megismerés volt, mint a bűneset előtti. A legfőbb ismérve, hogy a bűneset utáni megismerést a bűn kényszere és a megígért Megváltó szükségyszerű eljövételének jegyében történt. Ádám meghozta Éváért, érettünk és az eljövendő Messiásért ezt a döntést. Kemény és a halállal dacoló adventi döntés, vagy inkább szülés volt! Mi lett volna, ha megtehetette volna, hogy elutasítja asszonya bűneset utáni megismerését? Nem adott volna esélyt a feleségének, magának és egyetlen közös utóduknak sem, de főleg annak nem, hogy a megígért Szabadító és Üdvözítő az asszony magva által jöjjön el az ő közös utódaik üdvözítésére, a bűn és a halál megszegyenítő megsemmisítésére, vagy a nagy csaló és embergyilkos ördög örök megbüntetésére. Mi készítette őt arra, hogy ne szolgáltatassa ki asszonyát a sorsának? Az az Ige készítette őt erre, ami így szolt: „És monda az Úr Isten a kígyónak: Mivelhogy ezt cselekedted, átkozott légy minden barom és minden mezei vad között; hasadon járj, és port egyél életed minden napjaiban. És ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között, és az ő

magva között: az neked fejedre tapos, te pedig annak sarkát mardosod. Az asszonynak monda: Felette igen megsokasítom viselősséged fájdalmait, fájdalommal szülsz magzatokat; és epekedni fogsz a te férjed után, ő pedig uralkodik te rajtad. Az embernek pedig monda: Mivelhogy hallgattál a te feleséged szavára, és ettől arról a fáról, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél arról: Átkozott legyen a föld te miattad, fáradságos munkával élj belőle életednek minden napjaiban. Tövist és bogáncskórót teremjen tenéked; s egyed a mezőnek fűvét. Orcád verítékével egyed a te kenyeredet, míglen visszatérsz a földbe, mert abból vétettél: mert por vagy te s ismét porrá leszel (1Mózes 3: 14-19).” Ha tehát a bűnbeesett Ádám nem enged ennek az Igének, hanem igaztalanul vezeklő és önmegsemmisítő módon lemond az Éva megismeréséről, arról döntött volna, hogy soha ne legyen olyan bűnös emberiség, amelyért egyszer az asszony magvából való Üdvözítő el kelljen, hogy jöjjön. Ezt tehát a saját utódai számára örökre megakadályozta volna. De nem ez történt! Ádám azzal, hogy elfogadta az Isten ítéletét, a hiábavalóság alá rekesztett fáradságos, verejtékező munkát és megismerte az ő feleségét, elszenvedve hagyta, hogy a megsokasodott kegyelem rajta keresztül törjön utat az ő utódaiban sokasodó bűn világába és így hozzánk is elérkezzen!

Ádám döntésében az Isten ítéletét meghirdető igének determináló szerepe volt. Ebben a minőségében Ádám a második és utolsó Ádám⁵⁷ előképe. Áldott az Isten, hogy az el nem bocsátott és a sorsára nem hagyott Éva ebben a minőségében a sorsára nem hagyott Mária árnyéka és mindketten az anyaszentegyház előképei.

József adventi és egyben karácsonyi döntése az ige alapján az volt, hogy addig, amíg az Istentől való Fiú nem születik meg, testileg nem ismeri⁵⁸ az ő feleségét. Miért tudott akkor és ott így dönteni? Mert hagyta, hogy az Isten igéje benne felszámolja egyfelől a bűn, másfelől az egyéniségével összenőtt jó hagyomány kényszerét, melyek szembeszegültek a Szentlélek Istennel (Apcs 7:51), azaz a legfőbb jóval. Sokan harcolnak a rossz és a gonosz ellen, de legtöbben, vagy inkább mindenki a legfőbb jó ellen küzd, mert a jó gyűlöli a legjobbat. Valaki minél magasabbra jut a természeti erények létrafokán, annál hevesebb az ellenkezés Jézus Krisztus ellen. Képes akár öldökléstől lihegve ellene gyűlölködni és harcolni!

Ennek az igazságnak az iskolapéldája maga Pál apostol, aki a Filippi levélben a következőképpen vall magáról: „Ha bárki más mer testben bizakodni, én sokkal inkább; Körülmetéltetem nyolcadik napon, Izrael nemzetségéből, Benjámintörzséből való [vagyok], zsidókból való zsidó, törvény tekintetében farizeus,⁵⁹ Buzgóság tekintetében az egyházat üldöző, a törvénybeli igazság tekintetében feddhetetlen voltam. De amelyek nékem [egykor] nyereségek voltak, azokat a Krisztusért kárnak ítéltam. Sőt annak felette [most] is kárnak ítélek mindent az én Uram, Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága miatt: akiért mindent kárba veszni hagytam és szemétnek ítélek, hogy a Krisztust megnyerjem. És találtassam Ő benne, mint akinek nincsen saját igazságom a törvényből, hanem van igazságom a Krisztusban való hit által, Istentől való igazságom a hit alapján. (Teszem mindezt abból a célból),

hogy megismerjem Őt, és az Ő feltámadásának erejét, és az Ő szenvedéseiben való részesülésemet, hasonlóvá lévén az ő halálához; Bárcsak eljuthatnék valami módon a halottak feltámadására (Fil 3:4-11).”

József döntése a Mária méhében közénk jött Megváltóra tekintő hitben

József a Szentlélek által ismeri fel, hogy jegyese első sorban az Isten jegyese (Hós 2:18-19). Döbbenetes felismerés lehetett Józsefnek, amikor álomban az Isten által hozzá vezetett jegyesét az Isten jegyeseként ismeri meg a Szentlélek benne lévő munkája által. Emlékezzünk vissza, hogy Ádám a mély álom után csontjából való csontot és húsából való húst ismert fel, amikor megpillantotta hozzá illő feleségét. Milyennek látta meg József az álom után az Isten által hozzá vezetett feleségét?⁶⁰Emlékezzünk arra, hogy az álom előtt Mária még csak a jegyese volt, de az álom után már a felesége! Micsoda nászéjszaka!

Milyennek látta József önmagát az Isten jegyese szemének tükrében? Annak az embernek, aki Fiat fogad, hogy általa ember Fia legyen az Isten egyszülöttje. Nüsszai Szent Gergely a Hegyi beszéd Mt 5, 44-45 verseit így értelmezi: „Akkor mondja (az Úr), hogy fiak, ha az atyai jóság hasonlatosságát a felebarát iránt tanúsított emberszeretetben saját gondolataikba bevésik.”⁶¹József a mennyei Atya jóságának a hasonlatossága lett, amikor befogadta áldott feleségét. A József és Mária „egy testté válása” ebben az élet-halál közbenjárásban történt meg és nem a szerelem gyönyör kertjében. Micsoda küzdelem! Úgy harcolt a saját életéért, hogy arra szánta el magát, hogy megmenti a szerelme életét! Ezt tette József. Megértette, hogy akkor menti meg az életét, a becsületét és a jó hírnevét, ha a Mária és a benne fogant Fiú életét menti meg. A Szentlélek Józsefben is elvégezte, hogy mindennél nagyobb legyen benne a Messiás eljövételének vágyása és várása. Kemény és a halállal dacoló adventi döntés volt! Vajon miért lenne kevésbé küzdelmes kinek-kinek a személyes adventi döntése ma? A Sátán „tüzes kísértéseket szítva próbál megrabolni minket második ékességünkől ugyanúgy, mint az elsőtől.”⁶²Mi lett volna, ha sikerült volna rávenni Józsefet arra, hogy utasítsa el megessetnek hitt menyasszonyát? Nem adott volna esélyt a feleségének, de általa magának sem arra, hogy a megígért Szabadító és Üdvözítő, az ő asszonya magva által jöjjön el Ádám és Dávid minden utóda üdvözítésére, a bűn és a halál megszegyenítő megsemmisítésére, vagy a nagy csaló és embergyilkos ördög örök leleplezésére és megbüntetésére. Ha tehát akkor az igaz József, ítélkező módon mondott volna le az áldott állapotú Mária Szentlélek általi megismeréséről, arról döntött volna, hogy a bűnös emberiségért, az ő menyasszonya magvából való Üdvözítő ne jöhessen el soha és ő se lehessen az Isten választott embere, aki a testben megjelent Fiút elsőként fogadja be. József azzal, hogy anyagi közvetítéssel egy különös kegyelmi állapotba befogadottan⁶³ szellemi módon ismerte meg az ő jegyesét, későbbi feleségét, lehetővé tette, hogy a megsokasodott kegyelem rajta keresztül törjön utat az ő szellemiképpen befogadott, örökbefogadott utódán át a sokasodó bűn világába és így hozzánk is

elérkezzen! Ugyanakkor ezzel a befogadó döntésével hatalmas vereséget mért a Sátánra, aki nem tudta őt megakadályozni abban, hogy ő Istennek olyan embere legyen, aki Fiat fogad, hogy egyszülöttje így lehessen embernek Fia. Ne csodálkozzunk tehát, hogy miután elnyerte Istentől a Fiú befogadásának kegyelmét „az ördög is hevesebben incselkedik”⁶⁴ vele, megigéző szemmel előre látva az újjászületett ember szépségét, aki a mennyei polgárság felé igyekszik, amelyből kezdetben éppen ő buktatta ki az embert (Vö. Nüsszai Szent Gergely 1995, 98).

Máriának József által lett otthona, családja, és a gyermeke. Általa született bele abba a nagy családba, amely olyan felmenőkkel bír, mint Ábrahám, Izsák, Jákob pátriárka és Dávid király! Általa teljesülhetett be az a prófécia, hogy a születendő Messiás Dávid házából fog származni. „Nyugodtan kimondhatjuk, hogy József nélkül nem jöhetett volna „*létre*” karácsony.”⁶⁵ Lássuk meg, hogy milyen nagyra tartja Isten azt a Józsefet, aki a bibliai elbeszélésekben, alig van jelen, és ha jeleni is van, soha nem szól egyetlen árva szót sem. Ő az az ember, akit a Fiú befogadása⁶⁶ méltóságára méltatott az Isten. Isten magasztalta fel őt, amikor döntéséhez kötötte azt a tervét, amelyet már az örökkévalóságban létrehozott! S egy adott pillanatban minden ezen az egyszerű kétkezi munkáson múlt: túlzás nélkül az egész emberiség reménysége, jövője!

József adventje és karácsonya egyszerre volt Isten általi emberi mélységeket megjáró összetöretés és Szentlélek általi mennyei magasságokba való fölemelés. Ameddig örökölt egyéniségében vergődött adventje és karácsonya egy szép szerelem végét jelentette, szégyent és lelkiismeretének ellentmondó döntést, gyötrelmet és kínt. Láttuk, hogy a fiúvá fogadás⁶⁷ által hogyan emelte föl Isten az önmagával meghasonlott mélységeiben vergődő embert és tette önmagához hasonlónak.

Krisztus testet öltése után kétezer évvel azért élhetünk adventi várakozásban, azért ünnepeketünk karácsonyt, mert az Ádám példáját a Szentlélek vezetése által követő József az élő és Szent Isten előtti vívódásában úgy döntött, hogy hit által a Dávid magjának utolsó leszármazottjaként, *lelki-szellemi háza*⁶⁸ lesz Jézusnak, az örökkévaló királynak, az Isten Fiának. A hit eme döntése tette lehetővé a mi számunkra, hogy egy nap mi is megláthassuk Őt úgy, amint van. Ő a második, az Új Ádám, aki öröktől fogva való váltságával és hatalma szavával teremtett újjá bennünket. Ajándékozzon meg Isten ezzel a hittel!

Összefoglalás és következtetések

A Kálvin János ihletett Heidelbergi káté 54 kérdés-felelete az egyetemes Anyaszentegyházról szól. E hitvallás alapján hisszük és valljuk, hogy „Isten Fia a világ kezdetétől fogva a világ végezetéig az egész emberi nemzetségből Szentlelke és Igéje által az igaz hitben megegyező, örök életre elválasztott sereget gyűjt; azt oltalmazza és megtartja. Ezt követően egyes szám első személybe fordul át a szöveg, a következőképpen: „És hiszem, hogy ennek a seregnek n is élő tagja vagyok, és mindörökké az maradok.” E kérdés-felelet egészében érvényesül az, amit Kálvin így mondott: „(...) hogy a világ megteremtésétől fogva Krisztus minden elválasztott elé oda állítatott, hogy rá tekintsenek, és bizalmukat belé helyezték (...).”⁶⁹ Ennek a holisztikus szemléletmódnak köszönhetően kapcsolhatunk össze egymástól a történelmi időben távol lévő eseményeket, hogy a köztük fennálló hasonlóságok, különbözőségek, párhuzamok és viszonyok teológiai elemzése által olyan eseménymozzanatok kerülhessenek az evangélium világosságába, amelyek más esetekben elkerülik a figyelmünket, kiesnek a látó és megismerő mezőnkől.

A tanulmány csak érintőlegesen, de lényegre törően foglalkozott a jó és gonosz tudása fája valamint az élet fája közt fennálló kölcsönhatásokkal. Mindkét fához személyek kapcsolódnak az egyikhez a fényesség angyala, az ősi kígyó, a hazugság atyja (Ján 8:44) a másikhoz, ő, aki az angyalok teremtője is, aki igazság és örökkévalóság atyja, békesség fejedelme (Ézsa 9: 6)! Az egyik fa gyümölcséhez a halál a másik fa gyümölcséhez az asszony magva által eljövő élet kapcsolható. Ennek az összehasonlításnak az lett az eredménye, hogy még tisztábban tűnt elő a testet öltés szükségszerűsége. A testet öltés Istennek örök bölcsessége leplezte le a világosság angyalává átváltozni képes ördögöt.

A Messiás testben történő és szükségszerű eljövetele olyan bizalom meglétét feltételezi, ami az emberi természetből nem származhat, hanem csak Tőle! Hogy hihetünk egy olyan hitttel, amelyik voltaképpen nem tőlünk van, mégis a sajátunk? Erre a kérdésre az Akéda szituációk összehasonlításával kerestem válaszokat.

Ádám, Ábrahám, József Akéda szituációinak összehasonlításból azt a végső következtetést vonhatjuk le, hogy csak a Megváltó ismeretében lesz képes az ember az Istennek való feltétlen engedelmisségre! Könnyebb meghalni, mint Megváltó ismerete nélkül élni. Ahhoz tehát, hogy teljes szívünkkel, elménkkel és erőnkkel szeretni tudjuk Istent, az emberré lett Megváltóra kell néznünk, hogy pedig ennek hasonlatosságára szeretni tudjuk a testvérünket, az Istennel azonos Megváltó segítségére és vezetésére van szükségünk. A Szentlélek vezet és irányít, hogy mikor melyikből kell többet kérnünk Atyánktól. A békesség fejedelme nélkül csak a kilátástalan szorongás marad, amiben dönthetünk Ádám hasonlatossága szerint, Ábrahám, vagy József példája szerint, de még ha az Ábrahám hitével

cselekszünk is Szabadítóra van szükségünk, mert ha Isten szó nélkül hagyná a legjobb hitünk tetteit, még azok is végzetesek lennének mindenki számára!

Az Isten szorult helyzetekben való megjelenése minden esetben döntésre készítette a hozzá viszonyuló szent embereket, közülük többen a hit hősei könyvbe írták be a nevüket az engedelmességükkel. Ezekben a döntésekben nem csak Isten atyai arca és nem csak a hozzá bizalommal viszonyuló ember arca lesz egyre világosabb, hanem a tetten ért kísértő is lelepleződik. A szorongáshoz vezető szorult állapotok, válságban szüli az Isten a Megváltót hívó, megragadó és befogadó bizalmat.

József karácsonyi döntése követendő példája a saját hasonló helyzetekben meghozandó döntéseinknek. Az Ige és a Vigasztaló Szentlélek által a hagyomány fölé emelt József döntése, - amikor hitt az angyalnak és Máriának, - felszabadította őt arra, hogy felettébb való örömmel vegye feleségül jegyesét és elfoglalja az üdvtörténetben az Istentől neki szánt kiváltságos helyét, szerepét, feladatát és szolgálatát, az áldást annak terhével együtt! Áldás, hogy apja lehet Jézusnak, teher, hogy miatta sokan a halálát kívánják; bujdosnia és menekülnie kell! Carl G. Jung, a lelkészcsaládból származó nagy svájci pszichológus, lakásának egyik ablakát a keresztet hordozó Krisztus képét töltötte be. Valaki egyszer megkérdezte a kép felől. Tudja ez a legfontosabb, amit meg kell tanulnunk - mondta a látogatójának. Nemrég jártam Indiában és ott döböntem rá újra erre. Bármely földrészen élünk is, meg kell birkóznunk a szenvedés kérdésével. A távol keleti ember érzéketlenné igyekszik válni a szenvedéssel szemben. Mi, nyugatiak, inkább a legkülönbözőbb testi, lelki és szellemi kábítószerre fordulunk. Egyik sem kielégítő megoldás. A szenvedést le kell győzni. Ez csak akkor lehetséges, ha magunkra vállaljuk. Ezt tanuljuk a keresztet vállaló Józseftől. Csodálatos, ahogyan Jézus közelsége krisztushoz hasonlóná teszi a szent családot.

Ki fogant meg a názáreti szűz méhébe az angyal által hirdetett evangélium hallatán? Ő, aki által, és akire nézve teremtett a világmindenség! Ki született meg Betlehemben és fektették a jászolba? Ő, aki hatalma szavával tartja fenn és igazgatja a világmindenséget, a legkisebb porszemtől az utolsó csillagig. Kit vett ringató ölébe és kit emelt a mellére Mária? Jézuskát? A zsidók királyát? Sokkal többet! Őt, aki valóságos és igaz ember és egyben igaz Isten is, az egyetlen, aki képes elhordozni helyettünk és érettünk Isten bűne elleni haragját és kibékíteni bennünket Istennel! Krisztus Urunk Ő, aki a maga testében békített ki Istennel. Általa lett Atyánkká az Isten és mi Ő érette lettünk az Ő gyermekei.

Karácsony, Krisztus Urunk testben való közénk jövele, örök kozmikus szükségszerűség, ami ugyan úgy örök, mint Isten királyi széke! Benne nem Jézuska jött közénk, hanem a Megváltó, az Isten öröktől fogva való váltsága. Mi a váltság? Mindaz, amit Isten az Ő egyszülött Fia által tett a világ kezdetétől fogva az új világ megteremtéséig és benépesítéséig. Ezt a mindent az apostoli hitvallásban összefoglalva hisszük és valljuk meg.

Mit sem tudnánk a jó és gonosz tudása fájáról, ha nem láthatnánk azt a kettősségekre épült világot,

amelyik körbetáncolja azt. Hasonlóképpen mit sem tudnánk az élet fájáról, ha nem kerülne a vonzásába az anyaszentegyház, a Krisztus menyasszonya, aki viszont elképzelhetetlen örökkévaló mennyei vőlegénye nélkül. A velünk és bennünk történő csodálatos események táncában ismerjük meg mennyei Atyánkat, aki úgy szeret, hogy egyszülöttjét adta értünk, hogy nekünk benne és általa örök életünk legyen.

Cselekedje a Mindenható, az irgalmasság Atyja és minden vigasztalás Istene, hogy a meghallott ige által megajándékozzon a Jézus Krisztus hitéből való hittel, bizalommal és minden cselekedetünket áldott döntésekkel.⁷⁰ (...). Ámen.

Források és irodalom

Ágnes, Heller. (2006). *ÍMHOL VAGYOK*. Múlt és Jövő.

Chambers, Oswald. (1992). *Krisztus mindenek felett*. Budapest: Evangéliumi Kiadó.

János, Kálvin. (1991). *Tanítás a keresztyén vallásra* (1559. kiad.). (D. B. Andor, Ford.)

Budapest: Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodályának Sajtóosztálya.

József, Steinbach. (2012. 12 17). *Hinni, Bizni Remélni, Zsolt 124 homiletikai vázolata*. Tapolcai Evangélikus/Református Templom, Veszprém, Magyarország.

Károli Gáspár. (1993). *Szent Biblia azaz Istennek Ó és Új Testamentumában foglaltatott egész Szent Írás*. (K. Gáspár, Ford.) Budapest: Magyar Bibliatársulat.

KIERKEGAARD, SØREN. (1986). *Félelem és reszketés*. (R. Péter, Szerk., & R. Péter, Ford.)

Köln 1962; Budapest 1986, Düsseldorf: Európa Könyvkiadó.

Ókeresztény Örökségünk. (1995). *Az egyházatyák beszédei Krisztus-ünnepekre I. Karácsonyi ünnepkör* (1995. kiad., I. kötet). (V. László, Ford.) Budapest: Jel Kiadó.

Róbert, J. Szabó. (2012). *Isten hatalma káoszaink fölött*. Szabó J. Róbert, Jászberényi Református Templom, Magyarország.

Sándor, Joó. (2010). *Együtt Jézussal* (Ajtony Artur. kiad.). Budapest.

Árpád Perjes Zoltán, Kiss. (1997). *Természet világa (1869)*. Letöltés dátuma: 2012. 12 12,

forrás: <http://www.termeszetvilaga.hu>:

http://www.termeszetvilaga.hu/fizika_eve/fizika/perjes.html

Jegyzetek:

¹ KISS ÁRPÁD PERJES ZOLTÁN: A gravitációs hullámok

In <http://www.termeszetvilaga.hu/fizika/eve/fizika/perjes.html>

² Ádám érzei ember, akinek érzei rásimulnak világra, amit az érzeivel körülvesz, amihez az érzei által alkalmazkodik.

³ Az „(...) üdvösség felől tudakozódtak és nyomozódtak a próféták, akik az irántatok való kegyelem felől jövendöltek: Nyomozódván, hogy mely vagy milyen időre jelenté [azt] ki **a Krisztusnak ő bennük levő Lelke**, aki eleve bizonyágot tett a Krisztus szenvedéseiről és az azok után való dicsőségről”. 1Pét 1:10-11

⁴ Az „(...) üdvösség felől tudakozódtak és nyomozódtak a próféták, akik az irántatok való kegyelem felől jövendöltek: Nyomozódván, hogy mely vagy milyen időre jelenté [azt] ki **a Krisztusnak ő bennük levő Lelke**, aki eleve bizonyágot tett a Krisztus szenvedéseiről és az azok után való dicsőségről”. 1Pét 1:10-11

⁵ „(...) a Jézus bizonyágtétele a próféta lelke.” Jel 19:10

⁶ „És széppé lön magasságával, hosszan kiterjedt ágaival, mert gyökere sok víz felé [nyúlik] vala. A cédrusok el nem takarák őt az Isten kertjében, a ciprusok nem valának hasonlók ágaihoz, s a platánoknak nem valának olyan galyai, mint néki; Isten kertjében egy fa sem vala hasonló hozzá az ő szépségében. Széppé tőm őt az ő sok ágaival, úgy hogy irigykedett rá Éden minden fája az Isten kertjében.” Ez 31:7 - 9

⁷ Azért adom őt **a nemzetek Urának** kezébe, bánják el vele, gonoszságáért kiűztem őt. Ez 31:11

⁸ Kálvin János: Tanítás a keresztyén vallásra 1559 rövidített formában, Kiadja a Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya Budapest 1991, o. 98.

⁹ „Én tökéletes szépségben vagyok.” Ez 27:3; „Te valál az arányosság pecsétgyűrűje, teljes bölcsességgel, tökéletes szépségben. Édenben, Isten kertjében voltál; rakva valál mindenféle drágakövekkel: karniollal, topázzal és jáspissal, társiskövel és onixsal, berillussal, zafírral, gránáttal és smaragddal; [és] karikáid mesterkézzel és mélyedéseid aranyból készültek ama napon, melyen teremtetél. Valál felkent oltalmazó Kérub; és [úgy] állattalak téged, hogy Isten szent hegyén valál, tüzes kövek közt jártál. Feddhetetlen valál útaidban attól a naptól fogva, melyen teremtetél, míg gonoszság nem találtaték benned. Kereskedésed bősége miatt belső erőszakossággal telt meg és vétkezél; azért levetélek téged az Isten hegyéről, és elvesztélek, te oltalmazó Kérub, a tüzes kövek közül. Szíved felfuvalkodott szépséged miatt; megrontottad bölcsességedet fényességben; a földre vetettelek királyok előtt, adtalak szemök gyönyörűségére.” Ez 28:12-17

¹⁰ Holott te ezt mondád szívedben: Az égbe megyek fel, az Isten csillagai fölél helyezem ülőszékemet, és lakom a gyülekezet hegyén messze északon. Felibök hálok a magas felhőknek, és hasonló leszek a Magasságoshoz. És 14:13-14; Ez 31:3; „Mivelhogy felfuvalkodott szíved és ezt mondtad: Isten vagyok én, Isten székében ülök a tengerek szívében, holott csak ember vagyok és nem Isten, mégis olyá tevéd szíved, minő az Isten szíve (...)” Ez 28:2

¹¹ „Víz nevelte nagygyá, a mélység [vizei] tették magassá, folyóikkal körüljárták ültetése földjét, s [csak] folyásaikat bocsáták a mező egyéb fáihoz. Ennekokáért lön magasb növése a mező minden fájánál: s megsokasulának ágai, s hosszúra nevedének galyai a sok víztől, midőn kiterjeszté azokat.” Ez 31:4-5

¹² Ézsaiás 53:2

¹³ Miképpen eliszonyodtak tőled sokan, oly rútt, nem emberi volt ábrázata, és alakja sem emberi volt Ézs 52:14

¹⁴ „Nem volt néki alakja és ékessége, és néztünk reá, de nem vala ábrázata kívánatos! Utált és az emberektől elhagyott volt, fájdalmak férfiai és betegség ismerője! Mint aki elől orcánkat elrejtjük, utált volt; és nem gondoltunk vele. Pedig betegséginket ő viselte, és fájdalmainkat hordozá (...)” Ézs 53:2-4a

¹⁵ Mikor minden nap veletek voltam a templomban, a ti kezeiteket nem vetétek én reám; de ez a ti órátok, és a sötétségnek hatalma. Luk 22:53

¹⁶ Ján 18:39-40; Luk 23:13-21; Márk 15:7-15; Máté 27:15-26

¹⁷ És megáldá őket Simeon, és monda Máriának, az ő anyjának: Íme ez vettetett sokaknak elestére és feltámadására az Izráelben; és jegyül, akinek [sokan] ellene mondanak; Sőt a te lelkedet is általhatja az éles tör; hogy sok szív gondolatai nyilvánvalókká legyenek. Luk 2:34-35

¹⁸ Nüsszai Szent Gergely: Homília Vízkeresztre³¹⁴ 15. In. Az egyházatyák beszédei Krisztus-ünnepekre I. Karácsonyi ünnepkör (szerk. Vanyó László), Jel Kiadó, Budapest 1995. o. 98.

¹⁹ Kálvin János: Tanítás a keresztyén vallásra 1559 rövidített formában, Kiadja a Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya Budapest 1991, o. 99-100.

²⁰ Kierkegaard a Genézis XXII Ábráhámmal kapcsolatos történetet a Félelem és rettegés című könyvében taglalja. Ebben próbálja megragadni az Akéda állapotot, ami lényegében véve leírhatatlan szorongás. Kierkegaard – mondja Heller Ágnes, mint minden hősiesség fölött álló hőst és a hit lovagját csodálja Ábrahámot, amiért képes volt megtenni azt, amiben Ádám maga elbukott, tudniillik, hogy Istenhez való viszonya abszolút legyen. Vö. *Heller Ágnes: Ímhol vagyok, Múlt és jövő* Kiadó 2006. o. 143.

²¹ Jézus pedig monda néki: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták. Máté 22:37-40

²² 1Móz 1:28 és 1Móz 2:15

²³ Joó Sándor: Együtt Jézussal Joó Sándor igehirdetése 1946-1970, Budapest 2010.o.9.

²⁴ És vevé az Úr Isten az embert, és helyezteté őt az Éden kertjébe, hogy mívelje és őrizze azt. 1Móz 2:15

²⁵ És meghallák az Úr Isten szavát, aki hűvös alkonyatkor a kertben jár vala; és elrejtözék az ember és az ő felesége az Úr Isten elől a kert fái között. 1Móz 3:8

²⁶ Annakokáért imádják őt a földnek minden lakosai, akiknek neve nincs beírva az életnek könyvébe, amely a Bárányé, aki megöletett, e világ alapítása óta. Jel 13:8

²⁷ Embernek fia! ímé, én elveszem tőled szemeidnek gyönyörűségét hirtelen halállal, és ne sírj és ne jajgass, se könyved ne hulljon. Ez 24:16

²⁸ Vö. Kálvin János: Tanítás a keresztyén vallásra 1559 rövidített formában, Kiadja a Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya Budapest 1991, o. 98-99.

²⁹ Azért adom őt a *nemzetek Urának* kezébe, bánjék el vele, gonoszságáért kiűztem őt. Ez 31:11

³⁰ 2Sám 7:12-13; Zsolt 89:4-5

³¹ Róm 10:16

³² Vö. Szent Ágoston: Beszéd Urunk Jézus Krisztus születésére. In Az egyházatyák beszédei Krisztus-ünnepekre I. karácsonyi ünnepkör. Jel Kiadó, Budapest 1995. o. 105. (Hivatkozás a Sermo 184, Hippo? Az egyházatyá 411 után vagy 412 után tartott szolgálatára.)

³³ Ézs 48:4-12

³⁴ Ézs 7:13

³⁵ Ézs 52:13-15

³⁶ Hab 1:5

³⁷ Vö. Kálvin János: Tanítás a keresztyén vallásra 1559 rövidített formában, Kiadja a Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya Budapest 1991, o. 99.

³⁸ Mivel tehát a gyermekek testből és vérből valók, ő is hasonlatosképpen részese lett azoknak, hogy a halál által megsemmisítse azt, akinek hatalma van a halálon, tudniillik az ördögöt. Zsid 2:14

³⁹ Nem is csoda; hisz maga a Sátán is átváltoztatja magát világoosság angyalává. 2Kor 11:14

⁴⁰ Azt azonban látjuk, hogy Jézus, aki egy kevés időre kisebbé tétetett az angyaloknál, a halál elszenvedéséért dicsőséggel és tisztességgel koronáztatott meg, hogy az Isten kegyelméből mindenkiért megfizelje a halált. Zsid 2:9

⁴¹ Jel 1:13; 14, 14

⁴² Az Akéda "megkötözés"-t jelent.

⁴³ Nem tudjátok-é, hogy angyalokat fogunk ítélni, nemhogy életszükségre való dolgokat? 1Kor 6:3

⁴⁴ 1Móz 22:2

⁴⁵ „Ostoba kölyök, azt hiszed, az apád vagyok? Én bálványimádó vagyok. Azt hiszed, ez Isten parancsa? Nem, ez az én kedvtelése.” Akkor Izsák remegni kezdet, és félelmében felkiáltott: „Isten az égben, könyörülj rajtam, Ábrahám Istene, könyörülj, nincs apám a földön, légy hát te az atyám!” Ábrahám pedig így szólt magában: „Uram az égben, köszönöm neked; mégis jobb, ha embertelennek hisz, mintsem elveszítse benned a hitét.” Idézet SØREN KIERKEGAARD: Félelem és reszketés, Európa Könyvkiadó 1986. o 17.

⁴⁶ A megváltozott állapot Éva esetében nem terhesség, hanem a jó és gonosz tudása fája tiltott gyümölcsével való szerves azonosulás, vagyis a bűnben és a halálban való állapot. A Mária esetében a megváltozott állapot,

áldott állapot, kegyelmi állapot és üdvösséges állapot!

⁴⁷ Abban a korban a jegyesség egy 1 évig tartó időszak volt, amely már szinte házasság volt, anélkül, hogy a jegyesek testi kapcsolatba kerültek volna egymással. Miután letelt ez az egy év, a jegyesek hivatalosan is férj és feleség lettek. József és Mária is, bár még jegyességük idejét töltötték, tulajdonképpen házasok voltak mindenki szemében.

⁴⁸ Vö. Szabó J. Róbert lelkipásztor a *Karácsony 1. szemtanúi József - 02. rész sorozat és Isten hatalma káoszaink fölött* című, a Máté 1,18-25. alapige magyarázataként elmondandó beszéd írott változatából. 2012. december 09. - Advent 2. vasárnapjára készült prédikáció.

⁴⁹ „Kilenc óra körül pedig nagy fenszóval kiálta Jézus, mondván: ELI, ELI! LAMA SABAKTÁNI? azaz: Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” Máté 27:46; Márk 15:34.

⁵⁰ De látva a nagy szelet, megrémüle; és amikor kezd vala merülni, kiálta, mondván: Uram, tarts meg engem! Jézus pedig azonnal kinyújtván kezét, megragadá őt, és monda néki: Kicsinyhitű, miért kételkedél? Máté 14:30
31

⁵¹ Máté 1:1,17; Luk 3:34. Ábrahám fia abban az értelemben is, hogy az Ábrahám atya hite szerint cselekedett!

⁵² SØREN KIERKEGAARD: Félelem és reszketés, Európa Könyvkiadó 1986. o. 15.

⁵³ Steinbach József, előadás. Tapolca 2012. december 17.

⁵⁴ Mária balsorsa következett volna abból, hogy abban a korban a nőknek nem volt jövedelmük, így teljesen kiszolgáltatottá váltak.

⁵⁵ Oswald Chambers: Krisztus mindenek felett, Evangéliumi kiadó Budapest 1992. o. 348.

⁵⁶ Gyermekeim, kiket ismét fájdalommal szülök, mígnen kiábrázolódik bennetek Krisztus. Gal 4:19

⁵⁷ 1Kor 15:45b

⁵⁸ A katolikus egyház azt állítja és tanítja, hogy József, ami a nemi életet illeti, a Jézus megszületése után sem ismerte Máriát.

⁵⁹ Kik tudják rólam eleitől fogva (ha bizonyosságot akarnak tenni), hogy én a mi vallásunknak legszigorúbb felekezete szerint éltem, mint farizeus. Apcs 26:5

⁶⁰ Mikor pedig ezeket magában elgondolta: ímé az Úrnak angyala álomban megjelenék néki, mondván: József, Dávidnak fia, ne félj magadhoz venni Máriát, **a te feleségedet**, mert ami benne fogantatott, a Szent Lélektől van az. Máté 1:20

⁶¹ Nüsszai Szent Gergely: Homília Vízkeresztre³¹⁴ 14. In. Az egyházatyák beszédei Krisztus-ünnepekre I. Karácsonyi ünnepkör (szerk. Vanyó László), Jel Kiadó, Budapest 1995. o. 97.

⁶² Nüsszai Szent Gergely: Homília Vízkeresztre³¹⁴ 15. In. Az egyházatyák beszédei Krisztus-ünnepekre I. Karácsonyi ünnepkör (szerk. Vanyó László), Jel Kiadó, Budapest 1995. o. 98.

⁶³ Mária kegyelembe fogadott volt, amikor József befogadta őt, így ő is kegyelembe fogadottá vált. A valóság az, hogy a kegyelem előbb tette Józsefet kegyelembe fogadottá, hogy így a kegyelembe fogadott szüzet befogadhassa. Ehhez József kétszeresen kellett kegyelembe fogadottá lennie. Ímé a kegyelmi kiválasztás egyik csodálatos példája!

⁶⁴ Lásd a Máté 2:12-23 versei alapján a Betlehemből való menekülést!

⁶⁵ Idézet Szabó J. Róbert lelkipásztor a *Karácsony 1. szemtanúi József - 02. rész sorozat és Isten hatalma káoszaink fölött* című, a Máté 1,18-25. alapige magyarázataként elmondandó beszéd írott változatából. 2012. december 09. - Advent 2. vasárnapjára készült prédikáció.

⁶⁶ A fiúvá fogadás József esetében a kegyelemnek az a munkája, amikor fiává fogadja Isten egyszülöttjét. Ő akkor nem csak apa lett, hanem a mennyei Atya gyermeke is, azaz Fiát befogadó kedves fia.

⁶⁷ Nüsszai Szent Gergely: Homília Vízkeresztre³¹⁴ 15. In. Az egyházatyák beszédei Krisztus-ünnepekre I. Karácsonyi ünnepkör (szerk. Vanyó László), Jel Kiadó, Budapest 1995. o. 98.

⁶⁸ József és Mária szent házasságát értem a lelki-szellemi ház alatt. Ebben a lelki-szellemi szeretetközösségben minden szent, jó és áldott, úgy az önmegtartóztatás, mint pedig a hús test hús testtel, vagy az érzéki test érzéki testtel való fizikai egysége is!

⁶⁹ Kálvin János: Tanítás a keresztyén vallásra 1559 rövidített formában, Kiadja a Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya Budapest 1991, o. 98.

⁷⁰ Róm 3:26. Az Ábrahám hitéből való hit az a hit, amivel Ábrahám hitt. Ehhez hasonlóan a Jézus hitéből való

hit, az a hit, amivel Jézus hitt. Az Ábrahám hite (Róm 4:16) és a Jézus hite egy és ugyan azon hit. Ábrahám tehát a Krisztus Jézus hitével hitt, mert örvendezve látta az Úr napját (Ján 8:56).